

וקראת לשבת עיונג

אלון מרין הפלך באגדף ובסולת פלאו

גליון מס' 811
פרשת ראה
כ"ט אב התשפ"ה

לתגובות, הערות והארות ולקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ אסתר מישה בת זהירה ע"ה | לע"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ רחל שנה בת מנורה ע"ה

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם אביגיל בת אורה תחי', ולהצלחת כל התומכים והמסייעים בהפצת העלון ברוחניות ובגשמיות

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן
מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

בפתח הגליון

ברכה"ג שלם מאיר ואלק שלם"א

אלול בפתח!

הגענו לשבת ערב ראש חודש אלול. ימי הדין קרבים ובאים! הגאון רבי ישראל מסלנט זצ"ל, מייסד תנועת המוסר, כתב על שבת זו: "מלפנים כאשר ידעתי כל איש אחזו פלצות מקול הקורא: 'קדוש אלול!'"

פתגם היה שגור בפי אבותינו: "אפילו הדגים שבים רועדים באלול!"

ומעשה באחד מרבותינו שהלך בדרך וראה איכר נכרי חורש בשדה ומכינה לקראת זריעת הסתיו. הבן היה עצל, וחרש ברפיון. קרא אליו אביו ואמר לו: "חרוש במרץ, בני! מי שמתרשל במלאכתו בחודש זה - מפסיד את כל תבואת השנה!"

נרעש הרב ואמר לתלמידיו: "הבנתם את אשר אמר? כל השנה כולה תלויה בגזר הדין בראש השנה, וגזר הדין יתן לפי טיב הכנתנו בחודש אלול, חודש הרחמים והסליחות! מי שמתרשל בחודש זה - יפסיד את כל השנה הבאה, חלילה!"

המגיד מדובנא זצ"ל שאל בספרו "אהל יעקב", במה שונה חודש אלול מכל השנה כולה. שהרי כל השנה חייבים לשמור על כל המצוות, ואסור לעבור עבירות. ובמה שונה איפוא חודש זה?

והשיב על כך במשל: מעשה באדם שעבר להתגורר בשכונה חדשה. מובן שחיפש בית כנסת לרוחו, ומצא. בא, מצא מקום ישיבה, והצטנע. לא הכיר את המתפללים, ולא ביקש לקשור עימהם קשרים. רק את הגבאים ביקש להכיר, משום שהם הקוראים לעלות לתורה בימי הזיכרון, והמכבדים לעבור לפני התיבה. אבל אט אט נעשה מעורה יותר ויותר בעסקי הקהילה, ואז שמע שעומדות להתקיים בחירות לועד בית הכנסת. החליט להציג את מועמדותו. אבל אז - השתנתה התנהגותו כליל! לפתע החל לפזר חיזוקים, להקדים שלום לכל המתפללים, ולהיכנס איתם בדברים. להתעניין בשלומם ובשלום משפחתם ולקשור איתם קשרים. ומדוע? משום שעד כה לא נערך אלא לגבאים. אבל כעת, בבחירות, הרי יהיה זקוק לכל קול. ולכל המתפללים יש זכות בחירה, ומי יודע איזה מהם יכריע את הכף...

והנמשל? בכל השנה כולה, אנו מהדרים אחרי מצוות "גדולות", המגדירות את צביון חיינו היהודיים. שבת, כשרות, טהרה, שלוש תפילות במניין. אבל הן כה רבות המצוות 'שהאדם דש בעקביו', האחד, לא נזהר כדבעי בלשון הרע, השני, מזלזל ברגע של ביטול תורה. פעם נטלו אנשים ידיהם לסעודת מצוה. מרן ה"חזון איש" זצ"ל עמד מן הצד. לאחר מכן אמר, שמכולם - אחד נטל ידיו כהלכה!...

אבל ימי הדין הם ימי "בחירות", כי בשמים נערכת "הצבעה". המצוות על הכף האחת, והעבירות על הכף השנייה. ומי יודע, אולי הכפות תהיינה שקולות, ומצווה אחת, קטנטנה, תכריע את הכף לטובה! עוד מלה - אחת, בודדת! - של תלמוד תורה על הכף האחת, והשנה כולה תהיה זוהרת ומאירה, שמחה ועליזה.

וחלילה, חלילה, עוד מילה של לשון הרע על הכף האחרת - ורחמנא ליצול!

על כן, אלול הוא הזמן בו נאסוף מצוות 'מכל הבא ליד', עוד ועוד, נאגור כדי להוסיף משקל לכף הזכויות! ולא זו בלבד, אלא כבר השמיענו חז"ל: "לעולם יראה אדם עצמו ואת כל העולם כולו כאילו חציו זכאי וחציו חייב. עשה מצווה אחת - הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות".

והצדיק הקדוש רבינו חיים כפואי בעל הנס זצ"ל כתב, שמשום כך פרשתינו פותחת בלשון יחיד: "ראה" וממשיכה בלשון רבים: "אנכי נותן לפניכם". לומר לנו, שאם היחיד יראה ויתן אל לבו לקיים מצווה אחת נוספת, יוכל לגרום בכך שלכל עם ישראל תהיה אורה ושמחה וששון ויקר, "אנכי נותן לפניכם היום ברכה!" הבה נוסיף מצוות בחודש אלול, ונזכה את עצמינו ואת העם כולו בשנה טובה ומבורכת!

בשנת תשנ"א זכתה מדינת פנמה לביקור היסטורי של שני גאוני וגדולי הדור, הלא המה הגאון הגדול רבי בן-ציון אבא-שאול זצ"ל, ראש ישיבת פורת יוסף, ומרן פוסק הדור זיע"א.

דרך ארוכה עשו עד הגיעם לפנמה. תחילה טסו עד קנדה, ומשם למיאמי, שם נאלצו לעשות תחנת ביניים, והמתינו כמה שעות עד מועד הטיסה לפנמה. בעת שהותם בחדר האחמיי"ם במיאמי, ניגש מרן זיע"א אל הגאון חכם בן-ציון ע"ה, ושאל אותו בפשטו: "אני אכין לכבודו כוס תה?"

לשמע הצעה זו נחרד חכם בן-ציון ואמר: "חס ושלום! חס ושלום!"

הראש"ל הרה"ג דוד יוסף שליט"א, פנה מיד והכין לשניהם כוס תה, ומיד פנו לעסוק בתורה הקדושה. הגאון חכם בן-ציון השתעשע בדברי תורה והלכה עם בנו הגאון רבי אליהו אבא-שאול זצ"ל, ולהבדיל בין החיים עם הראש"ל רבי דוד יוסף שליט"א, ואילו מרן זיע"א פנה כדרכו לקרן זוית יחד עם מזוודתו אשר הייתה מלאה בספריו חביביו, ושקע כולו בעיון מעמיק בתוך ספרי הקודש שלפניו.

כך שהתה כל הפמליה הנכבדת כמה שעות בנמל התעופה במיאמי.

כעבור זמן מה הודיע הכרוז כי המטוס מוכן ואפשר לעלות אליו.

הרבנית מרגלית ע"ה אשת מרן זיע"א, בקשה מבנה הגאון רבי דוד שישיע ביד רבי אליהו אבא-שאול להוליך את אביו, חכם בן-ציון זצ"ל, וכך בעוד הם מסייעים בידו ללכת, פרץ חכם בן-ציון בבכי ואמר: "מאז שחליתי, אין אני מסוגל ללמוד ברציפות זמן רב, בניגוד לשנים הרבות עד שחליתי, בהם זכיתי ללמוד יומם ולילה שעות רבות, ועתה הריכוז קשה עלי, הנה תראו את רבי עובדיה איך הוא לא מפסיק שניה אחת מללמוד בריכוז עצום, כמה אני רוצה ללמוד ככה, אני מקנא בו..."

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

תוכו רצוף אהבה

הקב"ה אוהב אותנו, כל המתנות והסוכריות שה' יתברך נותן לנו בכל עת, הכל זה רק מאהבתו הגדולה שהוא אוהב אותנו. רבונו של עולם רק אוהב אותנו. אבא שבשמים רוצה לעשות לנו את הדברים שיעשו לנו הכי טוב בחיים. אם יהודי מפקפק בהנהגת ה' יתברך איתו, סימן שהוא לא מכיר את אבא שבשמים, סימן שהוא לא ניסה אף פעם לראות את הדברים הטובים שקורים איתו בחיים.

"תוכו רצוף אהבה" (שיר השירים ג, י) – החיים שלנו מלאים באהבה גדולה מבורא עולם, "תוכו" רצוף אהבה, תוכו של כל אחד אחד מישראל מלא אהבה אין סופית מבורא עולם. תתבונן עמוק בחיים שלך פנימה, תראה איך כולך רצוף אהבה, רצוף חסדים בלי סוף. ועל זה אומר בורא עולם: "למה? למה אתה לא אומר לי תודה? גם על הסטירות, גם על מה שנראה לך מבחוץ כחוסר אהבה, גם על זה תגיד לי תודה, כי גדולה האהבה שאני אוהב אותך עד בלי די, אתה בן יקר שלי ואני דואג לך, רק אני יודע מה באמת הכי טוב בשבילך, כל מה שעובר עליך זה ממני, והכל זה חסד ורחמים. רק תכיר לי טובה, בשבילך תגיד לי: תודה רבה".

יש לי איזה חבר ירושלמי שאני מכיר כבר הרבה שנים, כעת הוא לומד אצל הרב שלום ארוש, הוא חסיד ברסלב. אני זוכר שהיתה לו מרצדס אדומה. פעם ראשונה שראיתי אותו ברכב – צחקתי. אני רואה חסיד ברסלב חמוד כזה נוסע במרצדס קברילוט אדומה, לא מתאים לפרצוף שלו. יום אחד הוא מספר לי: "בשעה טובה ומוצלחת התחתנתי, הרבה שנים חיכיתי, אבל ברוך ה' מצאתי את הזיווג שלי. זמן קצר לאחר החתונה אשתי אומרת לי: מה זה הרכב הזה? הוא לא מתאים לך בכלל. תחליף אותו". זכרתי מה שאמרו חז"ל (בבא מציעא נט) שבענייני העולם הזה צריך לשמוע בקול האישה. באותו יום שמתי על הרכב שלט "למכירה". בא לי איזה ערבי ירושלמי. "תן גז, אני רוצה לבדוק את הרכב" – הוא אומר לי. כך עשיתי. כשעצרתי הוא אמר לי: "אתה לא יודע לתת גז. תן לי רגע". נתתי לו. הוא נכנס לרכב, נתן גז, וברח עם הרכב". "באותו רגע הרמתי את הידיים לשמים" – מספר לי אותו חסיד – "אמרתי: תודה רבה רבונו של עולם! תודה רבה שגנבו לי את האוטו, ותודה רבה על האוטו שנתתי לי עד עכשיו. הייתי מלא סיפוק. אחרי כשבוע מתקשרים אלי מהמשטרה: "תגיע לתחנה, מצאנו את הרכב שלך". הגעתי, ולא האמנתי. הערבי לקח את הרכב האדום שלי וצבע אותו בשחור. אשתי אומרת לי: "אתה לא מוכר את האוטו הזה לאף אחד, זה בדיוק הצבע שרציתי". הוא צבע לי את האוטו בשחור, ועוד החזיר אותו מלא דלק".

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"עשר תעשר" (יד, כב).

פעם אחת, ישב הגאון רבי שמעון שקאפ בחברת שני תלמידיו, רבי דוד ליפשיץ ורבי לייב מאלין ושוחחו בדברי תורה.

לאחר שחלפה שעה ארוכה, התנצלו השניים בפני ראש הישיבה על כך שגזלו מזמנו היקר, ובוודאי מחמת הזמן שהקדיש להם נמנע ממנו להוסיף ולחדש בתורה...

לא ולא – אמר רבי שמעון מיד – ידוע מאמר חז"ל שדרשו: "עשר תעשר", עשר בשביל שתתעשר! מאמר זה לא נאמר רק לגבי ממונות אלא גם לגבי רוחניות וכיוון שכן, ראש ישיבה המרביץ תורה לתלמידים ו"מעשר" מזמנו עבורם, מברך אותו ה' לאחר מכן ב"עושר" רוחני גדול, ומעתה יוכל לחדש חידושי תורה ולהכין שיעורים בזמן קצר יותר!

"כי יהיה בך אביון מאחד אחיך באחד שעריך בארצך אשר ה' אלקיך נתן לך לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ידך מאחיק האביון" (ו, טו).

פעם אחת ערך רבי יעקב קראנץ, "המגיד מדובנא", מגבית צדקה עבור ענין חשוב. הסתובב רבי יעקב בין בתי העיר וכולם תרמו בעין יפה. לבסוף הגיע המגיד אל ביתו של עשיר גדול שכגודל עושרו כן גודל קמצנותו...

סירב העשיר לתת אפילו פרוטה אחת ולא הועילו שום תחנונים והסברים. לפני שעזב את הבית פנה רבי יעקב אל העשיר ואמר לו: אשריך רבי יהודי שאתה מזומן לחיי העולם הבא!

מה פירוש הדבר?! נדהם העשיר.

אסביר לך – חיך רבי יעקב – לפני שנים רבות היה עשיר אחד שלא הפריש מאומה מכספו לצדקה. לפני שנפטר אף ציוה שאת כל כספו וזהבו יקברו עמו... כאשר הגיע האיש לפני בית הדין של מעלה שאלוהו: מדוע לא קיימת מצוות צדקה?

אומר לכם את האמת – ענה האיש – בעירי היו הרבה קבצנים ופושטי יד ולא ידעתי מי מהם באמת עני וזקוק לכסף ומי מהם רמאי ונוכל... משום כך בקשתי שיקברו עמי את כל כספי כדי שכאן, בעולם האמת, אתם תאמרו לי למי ראוי לתת את הכסף...

הנהגה יפה – אמרו בית הדין של מעלה – אולם, הבה ונראה אם עוד שני אנשים נהגו כמך, אזי מגיע לך עולם הבא!

בדקו ומצאו שיש עוד אדם אחד כמוהו, הלא הוא קורח שנבלע באדמה עם כל רכושו...

כעת – סיים רבי יעקב – כפי הנראה אתה תהיה האדם השלישי, על כן אמרתי לך אשריך שאתה מזומן לחיי העולם הבא!...

התבייש העשיר מדברי המגיד ותרם סכום גדול לצדקה.

ביני לבני

הרה"ג יחיאל פליסקין שליט"א מח"ס "שתולים בבית השם" ועוד

הגאון שברה מהחידר (א)

הנה סיפורו המפתיע של הגאון רבי יחיאל

מיכל שטרן שליט"א, רבה של שכונת עזרת תורה בירושלים, ראש כולל 'חלב חיטים' בטירת הכרמל, ומחבר הספר הנודע 'כשרות ארבעת המינים'. וכך הוא מספר, בראיון להרב יונתן שטנצל (בעריכת קלה שלי): "כאשר הייתי ילד בחיידר עץ חיים בירושלים, איך היה הסדר? ביום ראשון עד ההפסקה הרבי היה אומר שיעור. ומיום ראשון אחרי ההפסקה, עד יום שישי – הרבי היה חוזר על אותו קטע שוב ושוב ושוב... ברוך ה' היתה לי תפיסה טובה, ואחרי השיעור הראשון כבר ידעתי את הגמרא על בוריה, ומאז עד יום שישי לא היה לי מה לעשות בחיידר, השתעממתי, לא רק 'צא מאפכם' אלא יותר מזה... שיטת הלימוד של פעם היתה שונה משל היום. בקיצור א מעשה, לא ידעתי מה לעשות, החלטתי יום ראשון בצהריים אחרי שגמרתי לאכול, הייתי הולך מהחיידר וחוזר ביום ראשון הבא". מראיין: "אז מכל השבוע הרב היה בחיידר רק ביום ראשון לפני הצהריים? לא שאלו איפה הרב?" הרב: "תשמע איך זה עבד, הרבי שאל אותי ביום ראשון: 'איפה היית?', 'לא הרגשתי טוב'. 'מה יש לך?', 'יש לי בעיה עם ה'כרוספדין'".

(מחלה' שאני המצאתי...). כך במשך שנה. ואבא שלי לא ידע מכלום, אף אחד לא ידע מכלום". מראיין: "ואיפה הרב היה בזמן הזה?". הרב: "הסתובבת, פגש אותי בן ציון קלצקין, הגבאי בבית כנסת זכרון משה, ראה ילד מסתובב, רחמנות, היה נותן לי תעסוקה לצייר, למלאות את השלטים, כל מיני דברים כאלה, אבל הוא רצה שאני אלמד, 'לך לחיידר', אבל אני אשתגע שם. ולכן עשה לי מבצע כל יום חמישי תבחן אצלי על משניות תקבל כסף, ומלבד זאת אלמד אותך ציור. ממש גדלתי אצלו בבית כל השבוע. לפני הבר מצוה שלי, הגיע אבי זצ"ל להזמין את הרבי לבר מצוה, אז הרבי אמר לו: 'טוב שבאת, מה עם הילד שלך, הרי הוא היה חולה...'. האבא שאל: 'מה???', והרבי: 'יש לו כרוספדין'. אבל 'כרוספדין' זה בסך הכל תרגום אונקלוס של המילה 'ציצית'. היה איום ונורא...". יש יהודי נוסף שאני מודה לו עד היום. ר' שמחה בונם שטרן, היה חשמלאי במאה שערים, לימד אותי חשמל תפסתי מהר, עד היום בבית הכנסת 'זכרון משה' יש נורות חשמל שאני התקנתי אז כילד. אז היה תקופה שעשו בטירות לחשמל בשבת, אני הייתי המומחה ילד בגיל 12. בכלל חשמל זה המקצוע שלי". מראיין: "אני רואה שבסוף לא יצא מהרב צייר ולא חשמלאי?". הרב: "החלפתי משרה. 127 ספרים חיברתי. ר' שמחה בונם שטרן אמר בתנאי אחד, שעה ביום אני יושב ולומד אתך. היה לומד איתי חבורתא כל יום שעה. ולא סיפר לאבא שלי. חשב שאבא שלי יודע, 'מסכן אבא שלו, מה יכל לעשות'. זה היה מצב איום ונורא. לא לחינם המון בעלי כשרונות ירדו, רק בגלל זה, לא היתה להם תעסוקה בחיידר".